

MvF, 6 november 2017, 2017-0000212349

Wetsvoorstel gefaseerde afschaffing Hillen-af trek naar Tweede Kamer

De staatssecretaris van Financiën heeft het wetsvoorstel tot het geleidelijk uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (regeling Hillen of Hillen-af trek genoemd) aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit wetsvoorstel heeft betrekking op één van de in het regeerakkoord opgenomen fiscale maatregelen. De voorziene inwerkingtreding van deze maatregel is 1 januari 2019. Vanwege de noodzakelijke systeemwijzigingen bij de Belastingdienst moet deze maatregel op 1 januari 2018 vaststaan om op 1 januari 2019 in werking te kunnen treden. Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot het treffen van deze maatregel. Het kabinet heeft ervoor gekozen om deze maatregel in een separaat wetsvoorstel op te nemen om beide Kamers de gelegenheid te bieden daarover een zelfstandig oordeel te vellen. Het recht op aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld ontstaat als het eigenwoningforfait hoger is dan de daarop drukkende aftrekbare kosten. De aftrek wordt gesteld op het verschil tussen beide posten. Belangrijke reden voor de introductie van deze maatregel met ingang van 2005 was om de aflossing van de eigenwoningschuld te bevorderen. De regeling Hillen heeft tot gevolg dat de inkomsten uit de eigen woning de facto op nihil worden gesteld. Daarmee wordt bewust afgeweken van het feit dat de eigen woning in de inkomstenbelasting een bron van inkomen vormt. Als gevolg van de per 2013 ingevoerde aflossingseis voor eigenwoningschulden is een extra stimulering voor een versnelde aflossing door de regeling Hillen echter niet meer noodzakelijk. Door de aflossingseis komen belastingplichtigen bovendien veel eerder in aanmerking voor toepassing van die regeling. Hierdoor is de regeling op termijn financieel onhoudbaar. De geraamde kosten van de regeling Hillen bedroegen in 2015 in totaal € 556 miljoen. Vooral door de met ingang van 1 januari 2013 ingevoerde aflossingseis neemt het budgettaire belang sterk toe, tot € 1,1 miljard in 2042. Het voorgaande is reden om deze regeling af te schaffen. Het kabinet heeft gekozen voor een afbouw van de regeling in kleine stappen. Hiermee worden de aan de beëindiging van de regeling verbonden gevolgen – waarbij het deel van het eigenwoningforfait waartegenover geen daarop drukkende aftrekbare kosten staan, tot het belastbare inkomen wordt gerekend – gemitigeerd. Met de voorgestelde maatregel wordt de aftrek met ingang van 1 januari 2019 in gelijke stappen in dertig jaren uitgefaseerd. Dit betekent dat per 2019 nog 96 ⅔% van het verschil tussen het eigenwoningforfait en de daarop drukkende aftrekbare kosten in aanmerking wordt genomen, in 2020 nog 93 ⅓% van genoemd verschil enz. tot de aftrek met ingang van 1 januari 2048 geheel is vervallen. In de bij dit wetsvoorstel behorende aanbiedingsbrief maakt de staatssecretaris tevens van de gelegenheid gebruik om een aantal vragen, die eerder in het parlementaire proces bij de behandeling van het pakket Belastingplan 2018 door de Kamer zijn gesteld en betrekking hebben op de voorliggende maatregel, te beantwoorden.

Geachte voorzitter,

Het regeerakkoord bevat een aantal fiscale maatregelen waarvoor het kabinet in het voorjaar van 2018 een wetsvoorstel bij uw Kamer zal indienen. Voor een deel van de in het regeerakkoord opgenomen maatregelen is het noodzakelijk dat deze voor 1 januari 2018 al zijn vastgesteld en bekendgemaakt, met andere woorden, voor die datum reeds in het Staatsblad zijn gepubliceerd. Alleen dan is het mogelijk dat deze maatregelen op 1 januari 2019 in werking treden. Voor deze maatregelen wordt aangehaakt bij de behandeling van het pakket Belastingplan 2018 dat reeds bij uw Kamer aanhangig is en voor een deel zijn deze opgenomen in de nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2018 die uw Kamer heeft ontvangen. Voor de gefaseerde afschaffing van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (regeling Hillen of Hillen-af trek) heeft het kabinet ervoor gekozen om deze maatregel in een separaat wetsvoorstel op te nemen om beide Kamers de gelegenheid te bieden daarover een zelfstandig oordeel te vellen.

Vragen parlementaire proces pakket Belastingplan 2018

Ik maak tevens van de gelegenheid gebruik om een aantal vragen, die eerder in het parlementaire proces bij de behandeling van het pakket Belastingplan 2018 door uw Kamer zijn gesteld en betrekking hebben op de voorliggende maatregel, te beantwoorden.

De heer Van Rooijen vraagt hoeveel tijd de Belastingdienst nodig heeft om de uitfasering van de regeling Hillen in de systemen te regelen. In de huidige systematiek wordt de aftrek wegens geen of een geringe eigenwoningschuld toegepast voor het bedrag waarmee het eigenwoningforfait de aftrekbare kosten van de eigen woning overstijgt. In de nieuwe systematiek dient slechts een deel van dat bedrag in aanmerking te worden genomen. De systemen en processen van

de Belastingdienst moeten hierop worden aangepast aangezien de uitfasering van de aftrek wegens geen of een geringe eigenwoningschuld niet kan worden gerealiseerd door een reeds in de systemen aanwezig percentage aan te passen. Dat moet apart worden ingebouwd. Mijn ambtsvoorganger heeft de afgelopen twee jaar met de Kamer gedeeld wat de doorlooptijden zijn voor de Belastingdienst voor systeemwijzigingen. [Een totaaloverzicht van de termijn voor de aanpassing van systemen voor de verschillende door de Belastingdienst uitgevoerde taken is opgenomen in de zogenoemde parameterbrief. Een geactualiseerde versie van de parameterbrief is op 4 april 2017 aan de Tweede en de Eerste Kamer gestuurd (bijlage bij Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 352).] Voor de inkomstenbelasting starten de voorbereidingen 15,5 maanden voorafgaand aan het belastingjaar. Dat wil zeggen dat afgelopen september de voorbereidingen voor 2019 zijn gestart. De Belastingdienst spant zich maximaal in om wijzigingen voor 2019 die opkomen tijdens de parlementaire behandeling van het Belastingplanpakket nog zoveel mogelijk te verwerken. Dat gebeurt nu ook met de maatregelen uit de nota van wijziging, waaronder de uitfasering van de aftrek wegens geen of een geringe eigenwoningschuld. De maatregelen uit de nota van wijziging worden nu nog in samenhang met alle andere aanpassingen ingepast in het pakket van IT-specificaties. Deze specificaties moeten uiterlijk 1 maart 2018 gereed zijn voor aanlevering bij de softwareontwikkelaars. Zij bouwen de software die belastingadviseurs gebruiken voor de inkomstenbelasting van hun klanten. Ook de Belastingdienst moet op 1 maart starten met het bouwen en testen van de systemen voor de voorlopige aanslagregeling 2019. Om de specificaties tijdig gereed te hebben, moet het pakket aan te verwerken maatregelen circa drie maanden voorafgaand aan de opleverdatum van 1 maart stabiel zijn. Terugrekenend betekent dit dat de Belastingdienst de uitfasering van de aftrek wegens geen of een geringe eigenwoningschuld nog in de voorlopige aanslagregeling 2019 kan verwerken indien deze meeloopt met de behandeling van het Belastingplan 2018.

De heer Van Rooijen vraagt naar meer informatie over de groep belastingplichtigen die wordt geraakt door de geleidelijke uitfasering van de Hillen-aftrek. De hierna opgenomen tabel 1 toont op basis van de integrale aangiften inkomstenbelasting over het jaar 2015 de verdeling naar leeftijd. Dit is het meest recente jaar waarvoor de belastingaangiften vrijwel volledig beschikbaar zijn. Hieruit blijkt dat 58,2% ouder is dan 65 jaar. Door de per 1 januari 2013 ingevoerde aflossingseis om in aanmerking te komen voor aftrek van rente en kosten, zullen naar verloop van tijd relatief steeds meer belastingplichtigen met een lagere leeftijd in aanmerking komen voor de Hillen-aftrek. Voor het vergelijken van de bedragen in de tabel moet worden bedacht dat voor veel belastingplichtigen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt veelal een lager marginaal tarief van toepassing is dan voor belastingplichtigen die die leeftijd nog niet hebben bereikt.

Tabel 1: Verdeling Hillen-aftrek naar leeftijd in 2015

Leeftijd	Belastingplichtigen (x 1.000)	% Aantal	Bedrag aftrek (€ x mln)	Gemiddelde aftrek (€)
85+	58	6%	104	1.782
75-84	194	19,9%	337	1.736
65-74	316	32,3%	538	1.704
55-64	241	24,6%	383	1.592
45-54	122	12,5%	189	1.555
35-44	32	3,3%	45	1.415
25-34	12	1,2%	13	1.050
15-24	3	0,3%	2	827
Totaal	977	100%	€ 1,6 miljard	€ 1.649

De heer Van Rooijen heeft in het verslag bij het Belastingplan 2018 gevraagd om een overzicht van de inkomenseffecten voor verschillende huishoudtypen en inkomenscategorieën van de Hillen-aftrek. Daarnaast heeft hij gevraagd inzichtelijk te maken wat in individuele gevallen de financiële gevolgen zijn van het afschaffen van de Hillen-aftrek bij een woningwaarde van respectievelijk € 200.000, € 300.000, € 400.000, € 500.000, € 700.000 en € 1 miljoen.

Het is van belang om de maatregelen in het regeerakkoord en de gevolgen daarvan voor de koopkracht van mensen in samenhang te bezien. Er zitten plussen en minnen in, waarbij er onder de streep voor bijna alle huishoudens – ook degenen die profiteren van de Hillen-aftrek – een plus overblijft. De koopkrachtramingen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geven aan dat vrijwel iedere eigenwoningbezitter (circa 96%) erop vooruitgaat in deze kabinetsperiode.

Wat betreft de gevraagde voorbeelden voor verschillende WOZ-waarden geldt dat aan het einde van de kabinetsperiode de regeling Hillen nog voor 90% van kracht is. Tabel 2 toont het effect van de regeling Hillen in 2021 gegeven het dan voorziene tarief in de inkomstenbelasting (IB-tarieven), het voorziene EWF-percentage en de gevraagde WOZ-waarden:

Tabel 2: Kosten Hillen-af trek in 2021 naar WOZ-waarde en IB-tarief

WOZ-waarde		€ 200.000	€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 700.000	€ 1.000.000
EWV-tarief	0,55%	€ 1.100	€ 1.650	€ 2.200	€ 2.750	€ 3.850	€ 5.500
Minder aftrek Hillen	10%	€ -110	€ -165	€ -220	€ -275	€ -385	€ -550
Minder belastingvoordeel bij tarief	19,03%	€ -21	€ -31	€ -42	€ -52	€ -73	€ -105
36,93%	€ -41	€ -61	€ -81	€ -102	€ -142	€ -203	
49,50%	€ -54	€ -82	€ -109	€ -136	€ -191	€ -272	

Daar staat tegenover dat de IB-tarieven op grond van het regeerakkoord omlaag gaan en de ouderenkorting en de algemene heffingskorting stijgen in deze kabinetsperiode. Voor een belastingplichtige die AOW-gerechtigd is, toont tabel 3 de (partiële) inkomenseffecten bij een fictief inkomen van € 25.000, € 35.000 en € 45.000 in 2021. Deze voorbeelden zijn niet gekozen op basis van representativiteit maar uitsluitend om de spreiding van de inkomenseffecten te tonen.

Tabel 3: Inkomenseffecten voor Hillen-gevallen in 2021, AOW-gerechtigd

WOZ-waarde	€ 200.000	€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 700.000	€ 1.000.000
Bruto inkomen/ pensioen	€ 25.000	€ 25.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 45.000	€ 45.000
Effecten						
Maatregelen w.v. Minder aftrek Hillen*	€ -21	€ -31	€ -42	€ -52	€ -142	€ -203
Overige maatregelen IB	€ 403	€ 401	€ 729	€ 727	€ 1.332	€ 1.303
Netto effect t.o.b. basispad	€ 382	€ 370	€ 687	€ 675	€ 1.190	€ 1.100

* Het effect van minder Hillen-af trek is terug te vinden in Tabel 1, het marginaal tarief bedraagt dus 19,03% voor voorbeelden 1-4 en 36,3% voor 5 en 6.

De heer Van Rooijen vraagt in samenhang met het afschaffen van de regeling Hillen wat de rechtvaardiging is van de discriminatie tussen aflossingsvrije hypotheek en hypotheek met een aflossingsverplichting. De regeling Hillen is van toepassing op alle belastingplichtigen bij wie de afrekbare rente en kosten lager zijn dan het eigenwoningforfait. Dit kan zowel belastingplichtigen betreffen met een zogenoemde aflossingsvrije hypotheek als belastingplichtigen met een hypotheek met aflossingsverplichting. Dat laatstgenoemde groep als gevolg van de verplichte geleidelijke aflossing op de schuld mogelijk eerder in aanmerking komt voor de Hillen-af trek en daarmee ook sneller wordt geraakt door de uitfasering van deze aftrek, maakt de regeling als zodanig niet discriminatoir. Overigens zullen belastingplichtigen met een zogenoemde aflossingsvrije hypotheek van voor 2013 in ieder geval op termijn ook onder de uitfasering van de regeling Hillen komen te vallen. De aftrek van rente en kosten is ook voor bestaande eigenwoningsschulden namelijk beperkt tot maximaal 30 jaar. Na afloop van deze termijn kunnen belastingplichtigen voor die schulden geen rente en kosten meer in aftrek brengen. Uiterlijk op dat moment krijgen zij dus volledig met de gevolgen van de dan (deels of al geheel) uitgefaseerde Hillen-af trek te maken.

De heer Van Rooijen vraagt of het gevolg van de tariefmaatregel eigen woning waarbij per saldo een bijtelling op de verschuldigde inkomstenbelasting kan ontstaan kan worden weggenomen. Mevrouw Leijten stelt in dit kader voor om een keuzemogelijkheid te bieden voor het gebruikmaken van renteaftrek. Een maatregel waarmee zou worden voorkomen dat per saldo belasting moet worden betaald over de eigen woning staat haaks op de in het regeerakkoord voorziene (geleidelijke) afschaffing van de regeling Hillen. Met het afschaffen van de Hillen-af trek gaat een steeds grotere groep voor een toenemend bedrag per saldo belasting betalen over de eigen woning. Het afschaffen van de regeling Hillen houdt de bewuste keuze in om

een per saldo heffing niet tegen te gaan. Vanaf het moment dat de regeling Hillen wordt uitgefaseerd, kan een matiging van de tariefcorrectie per definitie niet meer voorkomen dat er per saldo belasting over de eigen woning moet worden betaald.

De vraag over het optioneel zijn van de renteaftrek is al eerder aan de orde geweest bij de beantwoording van Kamervragen over de tariefmaatregel eigen woning. [Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016/17, nr. 2039] Daarbij is geconcludeerd dat een belastingplichtige, zolang een schuld voldoet aan alle voorwaarden en kwalificeert als eigenwoningschuld, verplicht is deze schuld en de daarmee verband houdende aftrekbare kosten eigen woning als zodanig op te voeren in zijn aangifte. Dit is geen keuze. Wel is het mogelijk om een schuld die na 31 december 2012 is afgesloten en waarvoor een fiscale aflossingsreis geldt en die kwalificeert als eigenwoningschuld zodanig aan te passen dat die schuld niet meer kwalificeert als eigenwoningschuld, waardoor de rente en kosten niet langer aftrekbaar zijn in box 1. Dit kan door deze schuld om te zetten in een aflossingsvrije lening waardoor niet langer aan de wettelijk vereiste vormgeving wordt voldaan. Dat de schuld dan in box 3 valt, neemt niet weg dat de eigen woning zelf nog in box 1 valt en hiervoor het eigenwoningforfait in aanmerking wordt genomen. Door het uitfaseren van de Hillen-aftrek leidt een dergelijke keuze tot heffing over een deel van het eigenwoningforfait waardoor alsnog per saldo belasting wordt betaald over de eigen woning. In die zin biedt het voorstel van mevrouw Leijten dan ook geen oplossing.

De heer Van Rooijen vraagt verder of de eigen woning gedefiscaliseerd zou moeten worden. Het defiscaliseren van de eigen woning betreft een aanzienlijk verdergaande maatregel dan waarin is voorzien in het regeerakkoord. Daar heeft het kabinet niet voor gekozen.

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel

Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 tot het geleidelijk uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld geleidelijk uit te faseren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

In de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt met ingang van 1 januari 2019 in artikel 3.123a, tweede lid, “de voordelen uit eigen woning, bedoeld in artikel 3.112, verminderd met de op deze voordelen drukkende aftrekbare kosten” vervangen door: 96 2/3% van het verschil tussen de voordelen uit eigen woning, bedoeld in artikel 3.112, en de op deze voordelen drukkende aftrekbare kosten.

Artikel II

In de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt met ingang van 1 januari 2020 na artikel 10.6, onder vernummering van artikel 10.6bis tot artikel 10.6ter, een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10.6bis

Bij het begin van het kalenderjaar wordt het in artikel 3.123a, tweede lid, vermelde percentage bij ministeriële regeling vervangen door een ander percentage. Dit percentage wordt berekend door het te vervangen percentage te verlagen met 3 1/3%-punt.

Artikel III

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt met ingang van 1 januari 2048 als volgt gewijzigd:

- A. In artikel 3.1, tweede lid, vervalt onderdeel h onder verlettering van de onderdelen i en j tot onderdelen h en i.
- B. Afdeling 3.6a vervalt.
- C. Artikel 10.6bis vervalt.

Artikel IV

Onder toepassing van artikel 12 van de Wet raadgevend referendum treedt deze wet in werking met ingang van 1 januari 2018.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 tot het geleidelijk uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld

Memorie van toelichting

I. Algemeen

Algemeen

Op 10 oktober 2017 is het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' gepresenteerd. Een van de in dat regeerakkoord opgenomen maatregelen betreft het geleidelijk uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (ook de regeling Hillen of de Hillen-aftrek genoemd). De voorziene inwerkingtreding van deze maatregel is 1 januari 2019. Vanwege de noodzakelijke systeemwijzigingen bij de Belastingdienst moet deze maatregel op 1 januari 2018 vaststaan om op 1 januari 2019 in werking te kunnen treden. Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot het treffen van deze maatregel.

Het recht op aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld ontstaat als het eigenwoningforfait (EWF) hoger is dan de daarop drukkende aftrekbare kosten. De aftrek wordt gesteld op het verschil tussen beide posten. Belangrijke reden voor de introductie van deze maatregel met ingang van 2005 was om de aflossing van de eigenwoningschuld te bevorderen. De regeling Hillen heeft tot gevolg dat de inkomsten uit de eigen woning de facto op nihil worden gesteld. Daarmee wordt bewust afgeweken van het feit dat de eigen woning in de inkomstenbelasting een bron van inkomen vormt. Als gevolg van de per 2013 ingevoerde aflossingseis voor eigenwoningschulden is een extra stimulering voor een versnelde aflossing door de regeling Hillen echter niet meer noodzakelijk. Door de aflossingseis komen belastingplichtigen bovendien veel eerder in aanmerking voor toepassing van die regeling. Hierdoor is de regeling op termijn financieel onhoudbaar. De geraamde kosten van de regeling Hillen bedroegen in 2015 in totaal € 556 miljoen. Vooral door de met ingang van 1 januari 2013 ingevoerde

aflossingseis neemt het budgettaire belang sterk toe, tot € 1,1 miljard in 2042. Het voorgaande is reden om deze regeling af te schaffen. Het kabinet heeft gekozen voor een afbouw van de regeling in kleine stappen. Hiermee worden de aan de beëindiging van de regeling verbonden gevolgen – waarbij het deel van het EWF waar geen daarop drukkende aftrekbare kosten tegenover staan tot het belastbare inkomen wordt gerekend – gemitigeerd.

Met de voorgestelde maatregel wordt de aftrek met ingang van 1 januari 2019 in gelijke stappen in dertig jaren uitgefaseerd. Dit betekent dat per 2019 nog 96 2/3% van het verschil tussen het EWF en de daarop drukkende aftrekbare kosten in aanmerking wordt genomen, in 2020 nog 93 1/3% van genoemd verschil et cetera, tot de aftrek met ingang van 1 januari 2048 geheel is vervallen.

Ter illustratie toont de hierna opgenomen tabel voor een aantal WOZ-waarden het effect op jaarbasis van het uitfaseren van de regeling Hillen op het besteedbare inkomen aan het einde van de kabinetsperiode. Hierbij is uitgegaan van het geraamde EWF-percentage van 0,55% in 2021 [Als gevolg van de geraamde ontwikkeling van de woning- en huurprijzen, daalt het EWF-percentage van 0,75% in 2017 naar 0,65% in 2021. Daarnaast verlaagt het kabinet vanaf 2020 stapsgewijs het EWF-percentage met 0,05%-punt per jaar (in totaal met 0,15%-punt). In 2021 bedraagt de beleidsmatige verlaging 0,1%-punt, waardoor het uiteindelijke percentage in 2021 is geraamd op 0,55%.] en de in het regeerakkoord voor dat jaar voorziene tarieven in de inkomstenbelasting (IB-tarieven) voor AOW-gerechtigden en niet-AOW-gerechtigden. Daarnaast is uitgegaan van de situatie dat belastingplichtigen geen enkele renteaftrek hebben (de eigenwoningsschuld is dus volledig afgelost).

Tabel: Effect Hillen-aftrek in 2021 naar WOZ-waarde en IB-tarief

WOZ-waarde		€ 200.000	€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 700.000	€ 1.000.000
EWF-percentage	0,55%	€ 1.100	€ 1.650	€ 2.200	€ 2.750	€ 3.850	€ 5.500
Minder aftrek Hillen	10%	€ -110	€ -165	€ -220	€ -275	€ -385	€ -550
Effect op besteedbaar inkomen bij het marginale tarief	19,03%	€ -21	€ -31	€ -42	€ -52	€ -73	€ -105
	36,93%	€ -41	€ -61	€ -81	€ -102	€ -142	€ -203
	49,50%	€ -54	€ -82	€ -109	€ -136	€ -191	€ -272

De hiervoor opgenomen tabel geeft enkel het effect op het besteedbare inkomen als gevolg van de uitfasering van de regeling Hillen. Om een uitspraak te doen over de gevolgen van de koopkracht van mensen, is het van belang om de maatregelen in het regeerakkoord in samenhang te bezien. Er zitten plussen en minnen in, waarbij er onder de streep voor bijna alle huishoudens tijdens de kabinetsperiode – ook degenen die momenteel profiteren van de Hillen-aftrek – een plus overblijft.

Voor een deel van de groep eigenwoningbezitters zullen de in de tabel genoemde effecten op het besteedbare inkomen zich niet of slechts beperkt voordoen, omdat zij een deel van hun heffingskortingen momenteel niet kunnen verzilveren. Als voor deze belastingplichtigen het belastbare inkomen stijgt door de afbouw van de regeling Hillen, kunnen zij een groter deel van de heffingskortingen verzilveren. Dit betreft naar schatting 8% van de AOW-gerechtigden die recht hebben op de Hillen-aftrek. Voor AOW-gerechtigden geldt dat zij door de heffingskortingen pas belasting betalen vanaf een belastbaar inkomen van circa € 14.500 (voor alleenstaande ouderen is dit circa € 17.000).

Budgettaire aspecten

De budgettaire opbrengst van het uitfaseren van de regeling Hillen in dertig jaren loopt tijdens deze periode op. De jaarlijkse opbrengst neemt stapsgewijs toe door de gelijkmatige uitfasering, zoals getoond in de hierna opgenomen tabel 1 (afgerond op twee decimalen, het betreft breuken van derden). De volledige opbrengst wordt bij de uitfasering vanaf 1 januari 2019 dus gerealiseerd op 1 januari 2048.

Tabel 1. Verloop uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld

Jaar	Percentage regeling Hillenaftrek in procenten van het verschil tussen EWF en budgettaire belang. aftrekbare kosten.	Jaarlijkse opbrengstin procenten van het verschil tussen EWF en budgettaire belang.
2018	100,00%	0,00%
2019	96,67%	3,33%
2020	93,33%	6,67%
2021	90,00%	10,00%
...
2046	6,67%	93,33%
2047	3,33%	96,67%
2048	0,00%	100,00%

De derde kolom 'Jaarlijkse opbrengst' maal het budgettaire belang, resulteert in de uiteindelijke geraamde budgettaire opbrengst van de maatregel, zoals getoond in de hierna opgenomen tabel 2.

Tabel 2: Budgettair effect uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld ('+ = saldoverbeterend/lastenverzwarend')

(Bedragen in mln. euro)	2019	2020	2021	struc (2048)
Budgettair belang aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld zonder nader beleid	726	778	764	1117
Effect uitfaseren in 30 jaar	3,33%	6,67%	10%	100%
Budgettair effect uitfaseren aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld	24	52	76	1117

EU-aspecten

Dit wetsvoorstel bevat geen EU-aspecten.

Uitvoeringskosten Belastingdienst

De voorgestelde maatregel in het onderhavige wetsvoorstel is door de Belastingdienst beoordeeld met de uitvoeringstoets nieuwe stijl. Voor deze maatregel geldt dat de Belastingdienst die uitvoerbaar en handhaafbaar acht per de voorgestelde inwerkingtredingsdatum. De gevolgen voor de uitvoering zijn beschreven in de uitvoeringstoets die als bijlage is bijgevoegd. Deze maatregel gaat gepaard met incidentele uitvoeringskosten voor de Belastingdienst ten bedrage van € 170.000. Deze uitvoeringskosten zullen binnen begroting IX worden ingepast.

II. Artikelsgewijze toelichting Artikel I

Artikel I (artikel 3.123a van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In artikel 3.123a van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) is de zogenoemde Hillen-aftrek opgenomen. Zoals in het algemeen deel is toegelicht wordt voorgesteld deze aftrek in gelijke stappen in dertig jaren uit te faseren. Met de wijziging van genoemd artikel 3.123a wordt voor 2019, het eerste jaar van de uitfasering, bepaald dat nog 96 2/3% van de zonder de uitfasering geldende Hillen-aftrek (het verschil tussen het EWF en de daarop drukkende aftrekbare kosten) in aanmerking wordt genomen. Dit percentage zal jaarlijks met 3 1/3%-punt dalen zodat per 1 januari 2048 geen aftrek meer resteert.

Artikel II

Artikel II (artikel 10.6bis van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Op grond van het voorgestelde artikel 10.6bis van de Wet IB 2001 wordt het op grond van de voorgestelde uitfasering van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld met ingang van 1 januari 2019 in artikel 3.123a van de Wet IB 2001 genoemde percentage van 96 2/3% met ingang van 1 januari 2020 jaarlijks met 3 1/3%-punt verlaagd. Hierdoor wordt de Hillen-aftrek die zonder de uitfasering zou gelden jaarlijks voor een beperkter deel in aanmerking genomen totdat deze per 1 januari 2048 nihil bedraagt. Per die datum kan de regeling derhalve vervallen.

In verband met het voorgestelde artikel 10.6bis van de Wet IB 2001, dat gelet op het onderwerp na artikel 10.6 moet worden opgenomen, wordt het huidige artikel 10.6bis van de Wet IB 2001 vernummerd tot artikel 10.6ter van de Wet IB 2001.

Artikel III

Artikel III, onderdelen A, B en C (artikel 3.1, afdeling 3.6a en artikel 10.6bis van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Met de voorgestelde uitfasering van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld van het in dertig jaren in gelijke stappen afbouwen van deze aftrek, vervalt de aftrek met ingang van 1 januari 2048. Artikel 3.1, tweede lid, onderdeel h, van de Wet IB 2001, waarin naar deze aftrek wordt verwezen, afdeling 3.6a van de Wet IB 2001, waarin de regeling is opgenomen, en het per 1 januari 2020 in te voeren artikel 10.6bis van de Wet IB 2001, dat de uitfasering van de aftrek regelt, kunnen in dat kader met ingang van 1 januari 2048 vervallen.

Artikel IV

Artikel IV (inwerkingtreding)

Ingevolge artikel IV treedt deze wet in werking met ingang van 1 januari 2018. Omdat uitstel van de inwerkingtreding tot na deze datum ongewenst is, gelet op de voor de Belastingdienst benodigde tijd voor de systeemaanpassingen en de budgettaire gevolgen voor de begroting indien de maatregel niet op 1 januari 2019 effectief kan worden, wordt een beroep gedaan op artikel 12 van de Wet raadgevend referendum. De gefaseerde afbouw van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld kan op deze manier met ingang van 1 januari 2019 starten.

De Staatssecretaris van Financiën,